

Rahapelaamisen riskirajoilla

Mirka Smolej, Salla Karjalainen,
Tapio Jaakkola

5.11.2015

Rahapelaamisen riskirajoilla

Arpa-projekti

- Arpa-projekti tukee aikuisten rahapelaamisen hallintaa
- Tietoa ja välineitä riskipelaamisen tunnistamiseen ja haittojen ehkäisyyn

Tekijät

- VTT Mirka Smolej, tilastoanalyysi
- Projektiasiantuntija Salla Karjalainen Arpa-projekti, projektipäällikkö
Tapio Jaakkola Arpa-projekti

Sisältö

- I Katsaus riskirahapelaamiseen ja rahapelihaittojen ehkäisyyn (SK/TJ)
 - Rahapelihaittojen ehkäisystä
- II Suomalaisten riskirahapelaaminen (MS/TJ)
 - Riskipelaajan profiili
 - Riskipelaaja -mittari

Aineisto

- Riskipelaajat vähän tutkittu aihe
- Suomalaisten rahapelaaminen 2011
 - N= 4484
 - Rahapelejä pelanneet ≥ 18 v. (n= 3380)
 - Riskipelaaja
 - PGSI 1-4
 - Vertailu maltilliseen pelaajaan (PGSI/SOGS 0)

Riskipelaaja

Riskipelaaja on rahapelaaja, joka pelaa usein ja käyttää pelaamiseen omiin mahdollisuuksiinsa nähden runsaasti aikaa, rahaa tai molempia, pelaa yleensä useita erilaisia rahapelejä sekä jolle mahdollisesti aiheutuu pelaamisesta joitain haitallisia oireita omassa taloudessa, terveydessä, sosiaalisissa suhteissa, työssä tai opiskelussa.

Smolej M, Karjalainen S, Jaakkola T (2015) Rahapelaamisen riskirajoilla.

Tarkastellut muuttujaryhmät

- PGSI-mittarin vastaukset
- vastaajien taustamuuttujat
- asenteet rahapelaamista kohtaan
- rahapelikäyttäytyminen koko elämän ja viimeisen 12 kk aikana
- koettu terveys ja hyvinvointi
- päihteidenkäyttö
- läheisten peliongelma

Pelaajan taustatietoja

Yhteenveto maltillisten pelaajien, riskipelaajien ja ongelmapelaajien taustoista, pelikäyttäytymisestä ja päihteiden käytöstä.	Maltillinen pelaaja (n=2895)	Riski-pelaaja (n=441)	Ongelma-pelaaja (n=44)*
Mies (%)	50	71	79
Nainen (%)	50	29	21
Keskimääräinen ikä, vuotta	45,9	40,4	39,7
Pelannut internetissä rahapelejä kuluneen vuoden aikana (%)	22	41	54
Pelikertoja kerran viikossa tai useammin (%)	43	66	96
Pelaamiseen käytetty raha viikossa keskimäärin, euroa	11	27	83
Vuoden aikana pelattuja eri rahapelejä keskimäärin	2	4	6
Juonut ainakin 6 alkoholiannosta kerralla vähintään kerran kk (%)	27	44	68
Tupakointi päivittäin tai satunnaisesti (%)	30	44	73

*Ongelmapelaajien ryhmän pienen koon vuoksi esitetyt osuudet ovat suuntaa-antavia.

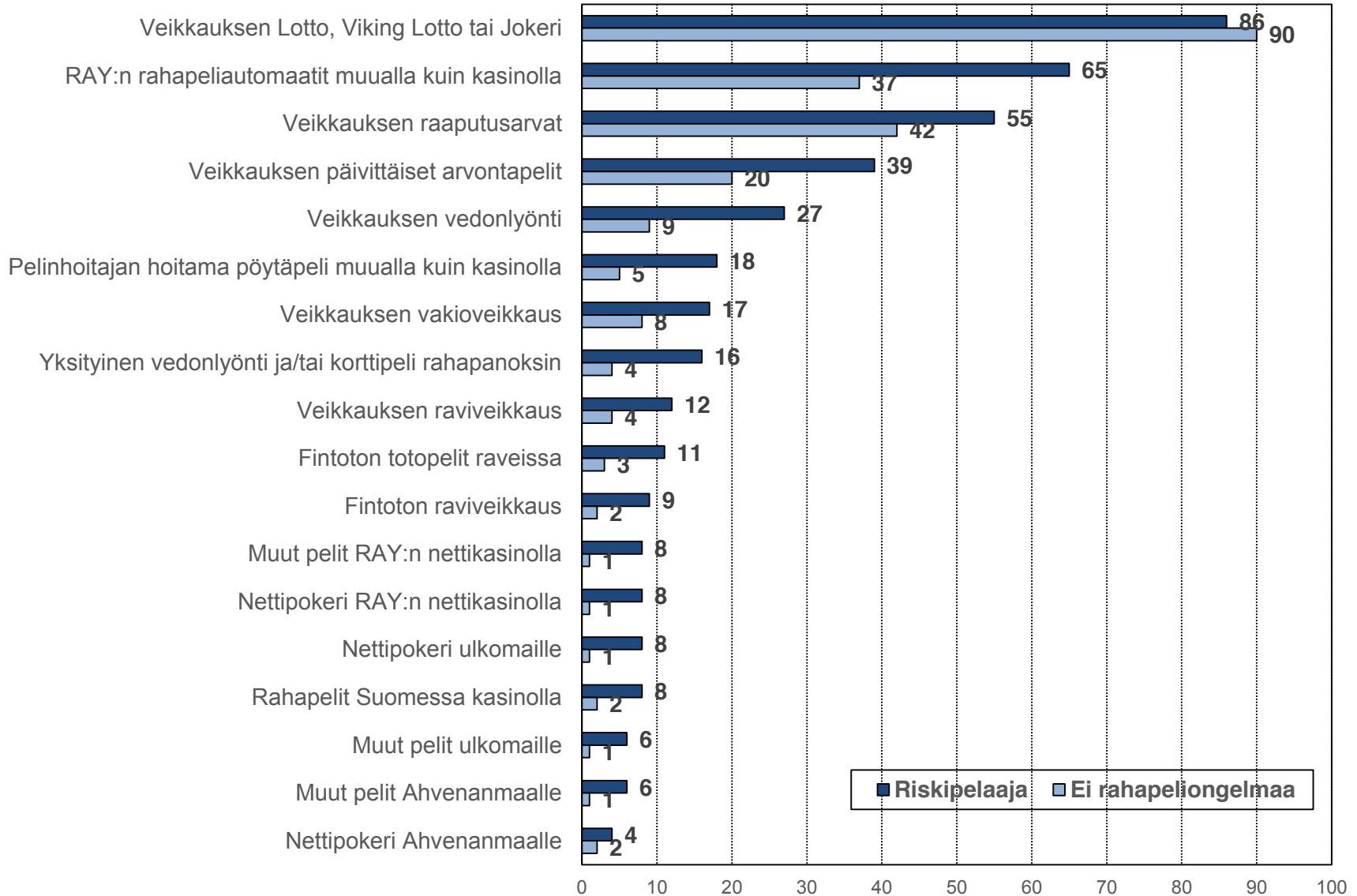
Riski- ja ongelmapelaajien myöntävät vastaukset PGSI-kysymyksiin, %.	Riski-pelaajat , % (n=441)	Ongelmapelaajat, % (n=44)
Yrittänyt voittaa takaisin hävityt rahat	66	78
Pelannut aiempaa suuremmilla summilla saadakseen saman jännityksen tunteen	20	63
Tuntenut syyllisyyttä rahapelaamisestaan	17	75
Pelannut suuremmilla summilla kuin olisi varaa hävitä	15	86
Tuntunut, että rahapelaaminen saattaa olla itselle ongelma	11	76
Arvosteltu rahapelaamisen takia	10	68
Rahapelaaminen aiheuttanut terveysongelmia, ml. stressiä, ahdistusta	5	47
Rahapelaaminen aiheuttanut taloudellisia ongelmia	1	50
Lainannut rahaa tai myynyt jotakin saadakseen rahaa pelaamista varten	1	17

Suomalaisten 18–74-v. riskirahapelaajien taustatietoja	PGSI 1-4 (n=441) 14 %		SOGS 1-2 (n=712) 23 %	
	%	n	%	n
Sukupuoli				
Mies	71	298	62	418
Nainen	29	143	38	294
Ikä				
18–24	24	93	18	115
25–34	20	63	23	121
35–49	23	85	26	166
50–64	27	147	26	128
65–74	7	53	7	82
Pelaamisen määrä viim. 12 kk				
Pelannut vain yhtä peliä	13	65	21	160
Pelannut kahta peliä	19	90	23	169
Pelannut kolmea peliä	19	89	20	138
Pelannut vähintään neljää peliä	49	197	37	245

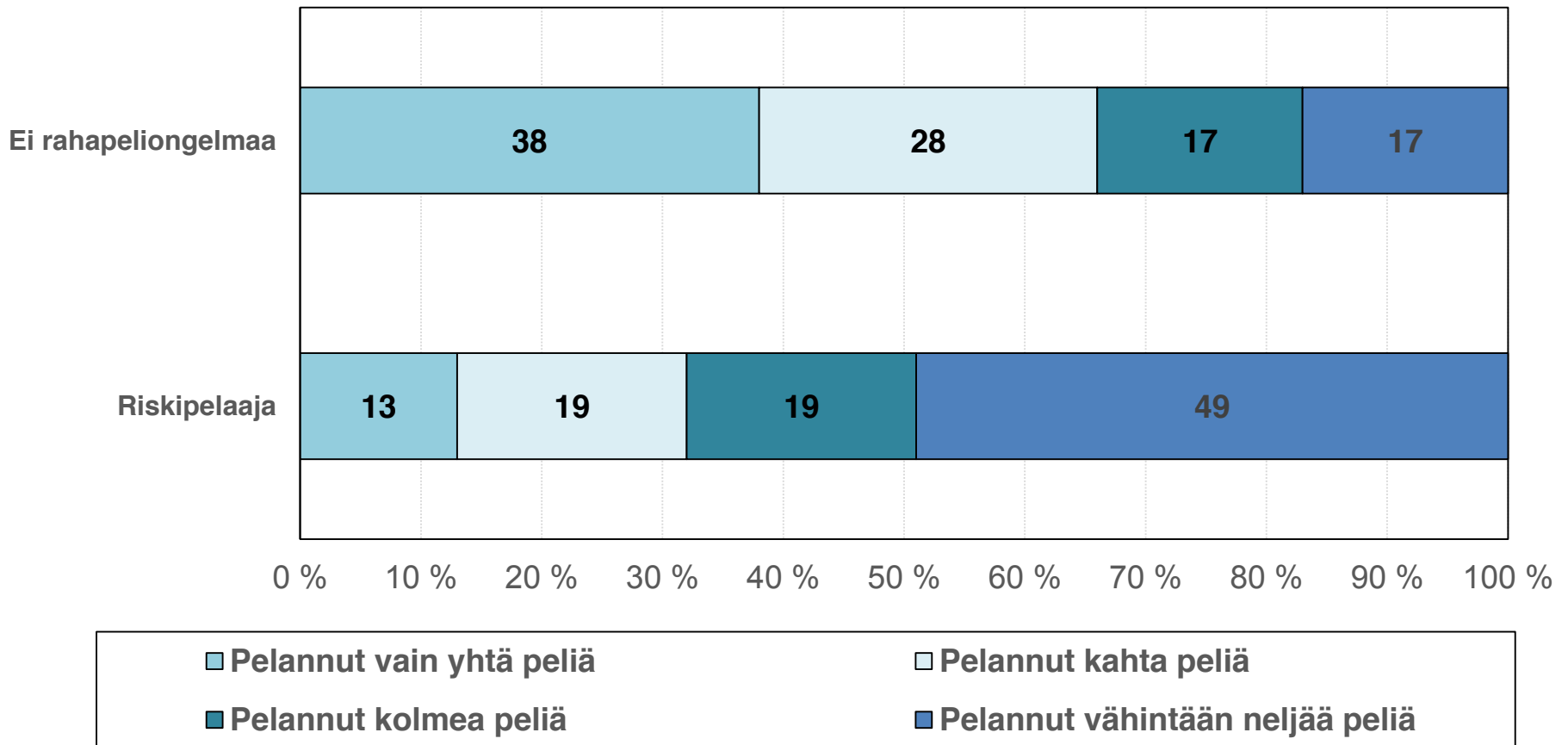
↻ Overlap 32 %

Pelaaminen

Riskipelaajien ja maltillisesti pelaavien eri rahapelien pelaaminen viimeisen vuoden aikana, % (n= 3336).

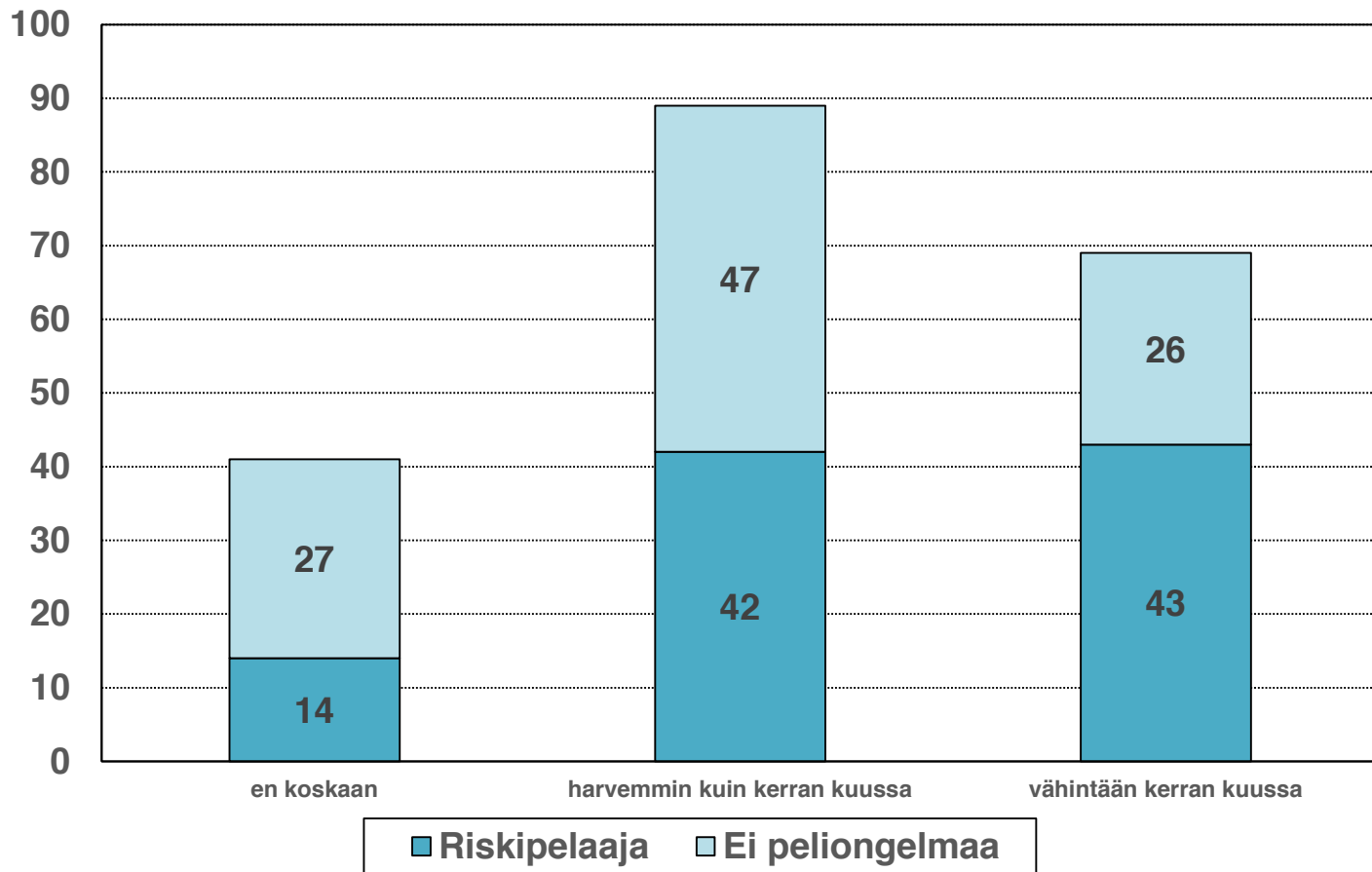
Moneenko rahapeliin osallistunut viimeisen vuoden aikana? Riskipelaajat ja maltillisesti pelaavat, % (n=3 336).

Terveys

Kuinka usein on juonut kerralla kuusi tai useampia annoksia (n=3336)?

- Ero on tilastollisesti merkitsevä ($p < 0,001$)

Riskipelaaja vs. maltillinen pelaaja

- **Mieliala** matala ($p < 0,001$) tai alakuloinen ($p < 0,05$) useammin kuin maltillisella pelaajalla
- Maltilliset pelaajat useammin **onnellisia** ($p < 0,001$)
- Riskipelaaja **menettänyt kiinnostuksen** harrastuksiin tms. ($p = 0,001$)
- Yli kolmannes on **yksineläviä**, maltilliset pelaajat 19 % ($p < 0,001$)
- Useampi **tupakoi** säännöllisesti kuin maltilliset pelaajat ($p < 0,001$)

↪ **ts. ovat lähempänä ongelmapelaajaa kuin maltillista pelaajaa**

Riskikulutuksen mittari

RISKIPELAAJA

RISKIKULUTUKSEN TUNTOMERKKEJÄ

- Pelaa useammin kuin 2-3 kertaa kuukaudessa
- Pelaa neljää tai useampaa erilaista rahapeliä
- Pelaa korkean riskin rahapelejä, eli raha-automaatteja, urhelluvedonlyöntiä, kasinopelejä pelisalissa, kasinolla tai verkossa

- Yrittää voittaa hävityt rahat takaisin
- Käyttää pelikerralla enemmän rahaa kuin oli ennalta suunnitellut

Mittari

1. Kuinka usein pelaat?

- Riskivastaus: Pelaa usein (enemmän kuin 2–3 kertaa kuukaudessa)

2. Kuinka montaa erilaista peliä pelaat?

- Riskivastaus: Pelaa useita pelejä (yli 4 peliä)

3. Mitä pelejä pelaat?

- Riskivastaus: Pelaa useampaa kuin kahta seuraavista peleistä
 - a. Raha-automaattien pelaaminen
 - b. Urheiluedonlyönti
 - c. Kasinopelit
 - d. Nettikasino

PGSI pisteiden neliportainen * Malli 1 riskipelaamisen pisteet Crosstabulation						
% within PGSI pisteiden neliportainen						
		Malli 1 riskipelaamisen pisteet				Total
		0	1	2	3	
PGSI	0= 0 pistettä, ei pelaa/ei peliongelmaa	52,2%	35,7%	10,0%	2,1%	100,0%
	1=1-4 pistettä, riskipelaaja	23,9%	35,9%	25,1%	15,0%	100,0%
	2=5-7 pistettä	4,5%	4,5%	50,0%	40,9%	100,0%
	3= 8 tai enemmän pisteitä	0,0%	26,1%	34,8%	39,1%	100,0%
Total		47,5%	35,4%	12,6%	4,4%	100,0%
			83,0%		17,0%	

- Väestökysely: 2011: PGSI 0 = 84 %, PGSI 1-4 + PGSI 5+ = 16 %
- Uusi tarkastelu 2015 väestökyselyaineiston ym. perusteella 2016.

Pohdintaa

- Kansanterveysnäkökulma paljastaa rahapelihaittojen ja ongelmapelaamisen taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset yhteydet.
- Ongelmapelaamisella on monia yhtäläisyyksiä muiden päihteiden ongelmakäytön, lähinnä alkoholin, kanssa. - Epävarmaa, missä määrin samat haittoja ehkäisevän työn menetelmät toimivat.
- Suomalaisen riskipelaamisen osuus on lähes puolitoistakertainen verrattuna kansainvälisiin tutkimuksiin - enemmän huomiota suomalaiseen rahapelijärjestelmään ja haittojen ehkäisyyn?
- Jatkossa on tarpeen tarkastella riskipelaamista uuden aineiston pohjalta (2015) sen selvittämiseksi, onko aineistolla ja otoksen valikoitumisella vaikutusta nyt raportoituihin tuloksiin. in osalta.

Kiitos!

Tapio Jaakkola

p. 050 463 8212

tapio.jaakkola@ehyt.fi

@tapio_jaakkola